

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра цивільного, адміністративного та фінансового права

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА
(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Воронова Ольга Василівна
Контактний тел.	+38(067)7559149, +38(061)764-67-50 (внутр. 234)
E-mail:	olgavoronova231963@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=1009
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій, а. 508 п, корпус Інститут права КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message/index.php

АНОТАЦІЯ

Програма навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців на другому (магістерському) рівні вищої освіти зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій».

У межах цього курсу здобувачі вищої освіти формують загальні та професійні компетентності, а саме опановують знання зі специфіки інтелектуальної власності як результату інтелектуальної творчої праці людини у будь-якій сфері людської життєдіяльності.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції, практичні заняття, а також консультації.

Практичні заняття передбачають: розв'язання завдань на закріплення теоретичного матеріалу; розв'язання типових задач за зразком та перевірку засвоєння навчального матеріалу під час аудиторних занять; активного застосування інформаційних технологій та прикладного програмного забезпечення.

Самостійна робота проводиться під час аудиторних занять та в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача шляхом самостійного опрацювання лекційного матеріалу, виконання індивідуальних домашніх завдань з кожного модуля курсу. Повний курс лекційного матеріалу та методичні рекомендації до виконання

індивідуальних домашніх завдань розміщено на сторінках дисципліни сайту підтримки навчальних програм університету.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань під час очних зустрічей з викладачем та шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей та самостійних робіт, перевірки виконання домашніх завдань, виконання практичних робіт з використання інформаційних технологій та індивідуальних домашніх завдань. Для визначення результатів модульного та підсумкового контролю використовується система накопичення балів, яка стимулює систематичну роботу студента протягом семестру.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі заліку.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	40	16	-	24	80

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2023/2024	1, магістр	2	загальна	вибіркова

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Основною метою курсу є підготовка спеціалістів для захисту авторських і патентних прав при дослідженнях, розробці, проектуванні, будівництві та експлуатації об'єктів ІВ з урахуванням сучасних національних та міжнародних законів.

У межах цього курсу здобувачі вищої освіти формують загальні та професійні компетентності, а саме опановують знання зі специфіки інтелектуальної власності як результату інтелектуальної творчої праці людини у будь-якій сфері людської життєдіяльності.

Формування системи економіко-правових знань щодо створення та управління інтелектуальною власністю, як джерела соціального, технічного, економічного та культурного розвитку суспільства, а також придбання навичок щодо ефективного використання та захисту інтелектуальної власності у професійній діяльності.

Завдання навчальної дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність» є забезпечення засвоєння матеріалу дисципліни студентами про основні принципи та теоретичні засади правомірної поведінки у сфері інтелектуальної власності, з'ясування змісту основних юридичних категорій у сфері інтелектуальної власності, а також визначення та розкриття основних проблем правозастосування у сфері інтелектуальної власності

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

теоретичні засади інтелектуальної власності, концепції, основні напрями і проблеми розвитку, шляхи удосконалення законодавства у сфері інтелектуальної власності, тенденції та перспективи його розвитку за умов ринкової економіки і демократизації суспільства, основні наукові теорії у сфері інтелектуальної власності.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

правильно визначати проблеми інтелектуальної власності та законодавства у цій сфері, шляхи їх подолання, тлумачити та розкривати основні поняття, інститути та категорії інтелектуальної власності, здійснювати наукові дослідження.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра вивчення дисципліни «Право інтелектуальної власності» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання:**

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою у професійній сфері як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел права та результатів наукових досліджень відносин у сфері інтелектуальної власності.

Здатність застосовувати знання у сфері права інтелектуальної власності в практичних ситуаціях.

Знання та розуміння предметної області права інтелектуальної власності та розуміння професійної діяльності.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння цивільного права, загалом, та права інтелектуальної власності, зокрема, а також, його місця у загальній системі права.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні.

СК8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів.

СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

СК15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

СК16. Здатність застосовувати сучасні методології науково-правових досліджень та застосовувати спеціальні методи досліджень у певних галузях юридичної науки.

СК17. Здатність аналізувати та інтерпретувати результати наукових досліджень, враховуючи використання міждисциплінарних та порівняльно-правових підходів.

СК18. Здатність використовувати наукові теорії та концепції, а також набуті практичні знання при проведенні наукових досліджень.

СК19. Здатність брати продуктивну участь у науковому співробітництві

Здатність застосовувати теоретичні знання з права інтелектуальної власності на практиці.

Здатність аналізувати проблемні питання теорії, практики та законотворчості в сфері права інтелектуальної власності.

Здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення чинного законодавства в сфері права інтелектуальної власності.

Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту і забезпечення прав і інтересів громадян щодо прав інтелектуальної власності.

Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію відносинам, що пов'язані з використанням і охороною об'єктів прав інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання:

ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

ПРН2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні,

тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН5. Вільно спілкуватися правничою іноземною мовою (однією з офіційних мов Ради Європи) усно і письмово.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.

ПРН12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН18. Визначати актуальну практичну чи наукову проблему, планувати і виконувати дослідження на її вирішення, обирати релевантні методологію та джерела.

ПРН19. Брати продуктивну участь у виконанні теоретичних та прикладних досліджень у галузі права.

ПРН20. Розробляти і викладати спеціальні дисципліни у закладах освіти, застосовувати сучасні освітні технології та методики.

- вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно використовувати правничу термінологію;

- активно використовувати інформаційні технології і бази даних у правничій діяльності;

- дотримання професійних стандартів, професійної етики, у т. ч. щодо нерозголошення конфіденційної інформації;

- усвідомлення необхідності у самовдосконаленні, систематичному підвищенні професійного рівня;

- уміння розробляти документи охоронного характеру в сфері інтелектуальної власності з дотриманням процесуальних вимог, процесуальних строків;

- здатність ефективно працювати в команді за узгодженим планом, оцінювати та коригувати його, своєчасно та якісно виконувати доручення, виявляти ініціативу;
- уміння організовувати правопросвітницькі заходи з метою підвищення рівня правової культури населення, розробити навчально-методичні матеріали;
- здатність аналізувати та узагальнювати судову практику, у т. ч. акти ВСУ, практику ЄСПЛ та використовувати відповідні результати для обґрунтування правової позиції, формування правових висновків;
- уміння збирати документи, інші матеріали для вирішення правової проблеми, працювати з матеріалами справи, аналізувати їх, робити виписки, копії, обирати адекватні форми та засоби захисту особистих немайнових та майнових прав та інтересів творців та їх правонаступників.
- використовувати базові знання й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
2 семестр			
Змістовий модуль 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності.			
Тема 1. Загальні положення про право інтелектуальної власності Джерела права інтелектуальної власності	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 1.1
Змістовий модуль 2. Авторське право і суміжні права.			
Тема 2. Авторське право та суміжні права	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 1.2
Змістовий модуль 3. Патентне право			
Тема 3.1 Винахід	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 3.1
Тема 3.2 Корисна модель	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 3.2
Тема 3.3 Промисловий зразок	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 3.3
Змістовий модуль 4 Засоби індивідуалізації об'єктів права інтелектуальної власності			
Тема 4.1 Право промислової власності на комерційне (фірмове) найменування	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 4.1
Тема 4.2. Правове регулювання	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури.

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
торговельної марки			2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 4.2
Тема 4.3. Правова охорона географічних зазначень	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 4.3.
Змістовий модуль 5. Правове регулювання нетрадиційних об'єктів права інтелектуальної власності			
Тема 5.1 Правова охорона компонування ІМС	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 5.1
Тема 5.2. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 5.2
Тема 5.3. Правова охорона сортів рослин і порід тварин (селекційних досягнень)	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 5.3
Тема 5.4. Правова охорона комерційної таємниці	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 5.4
Тема 5.5. Правова охорона прав на наукові відкриття	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 5.5
Змістовий модуль 6. Договори у сфері інтелектуальної власності. Захист права інтелектуальної власності			
Тема 6. Договори на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 6
Змістовий модуль 7 Охорона та захист права інтелектуальної власності			
Тема 7. Захист права інтелектуальної власності	1	2	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 7
Тема 8. Міжнародно-правові аспекти охорони інтелектуальної власності	1	1	1. Підготовка до практичних занять, опрацювання матеріалу лекцій та навчальної літератури. 2. Виконання домашнього індивідуального завдання з теми 8
Всього:	16	24	

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Право інтелектуальної власності» використовуються наступні види контролю:

1. Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. Протягом вивчення дисципліни здійснюється самоконтроль.

Загальні критерії оцінок:

“відмінно” – Здобувач вищої освіти виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

“добре” – Здобувач вищої освіти виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв’язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

“задовільно” – Здобувач вищої освіти виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.

“незадовільно” – Здобувач вищої освіти не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань.

2. Підсумкове оцінювання у формі заліку. Метою заліку є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов’язків. Для оцінювання студентів використовується система балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, домашніх завдань до практичних занять, аудиторних самостійних робіт, індивідуальних домашніх завдань (ІДЗ)-типових розрахунків.

Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для поточного контролю	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна (базова) література

1. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н. О. Білоусова, Н. В. Гаврушкевич, М. А. Данильченко та ін. : за ред. П. М. Цибульова, А. С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.
2. Інтелектуальна власність: підручник / Л. М. Попова., А. В. Хромов, І. В. Шуба. Харків: «Федорко», 2021. 262 с.
3. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / за ред. О.В. Нестерцової-Собакарь. К. : Дніпро, 2018. 140 с.
4. Коротюк О. В. Право інтелектуальної власності. Науково-практичний коментар до книги IV Цивільного кодексу України. К. : ОВК, 2022. 340 с.
5. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність та патентознавство: підручник. 3-тє вид., переробл. та доп. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 244 с.
6. Москалюк Н. Б., Кузьмич Л. В. Право інтелектуальної власності. Практикум: навч. посібник. Тернопіль, 2017. 200 с.
7. Право інтелектуальної власності: підручник / за ред. О. І. Харитонової. К. : Юрінком Інтер, 2020. 540 с.
8. Право інтелектуальної власності: навчальний посібник/ Еннан Р.Є. [та ін.]. К. : Алерта, 2016. 492 с.
9. Старчук О. В. Current approaches to classification of plagiarism as a form of right infringement. *Право і суспільство*. № 1. 2018. С. 83–92.
10. Старчук О. В., Яциняк О. П. Some issues of intellectual piracy's modern legal comprehension. *Історико-правовий часопис*. 2018. № 1 (11). С. 86-91.
11. Старчук О. В. Плагіат та інтелектуальне піратство: загальнотеоретичні аспекти. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. Дніпро. № 4. 2018. С. 77-80.

Додаткова література

1. Верба І.І. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. 262с. URL : <http://library.kpi.ua:8080/handle/123456789/2387>
2. Правова охорона винаходів і корисних моделей в Україні: проблеми теорії та практики: Монографія / За заг.ред. Ю. Л. Бошицького, Я. Г. Вороніна. Київ: Видавництво Європейського університету, 2010. 105 с.
3. Бабенко В. А. Основи інтелектуальної власності : навч. посіб. Дніпропетровськ : Вид-во ПДАБА, 2011. 140 с.
4. Бабець І. Г. Інтелектуальна власність : навч. посіб. Львів, 2015. 158 с.
5. Гордієнко С. Г. Захист інтелектуальної власності в Україні в сучасних умовах : курс лекцій. Київ, 2011. 479 с.
6. Гавкалова Н.Л. Особливості управління інтелектуальною власністю в умовах економіки знань: монографія. Харків : ХНЕУ, 2013. 192с.
7. Бондаренко С.В. Авторське право і суміжні права: Навчальний посібник. Київ: ПВП, 2004. 260 с.
8. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищ. навч. закладів. / За ред. О.А. Підпригори, О.Д. Святоцького. Київ : Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2004. 672 с.

Нормативно-правова література

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 року. № 30, ст. 141. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/page4>
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV : URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

3. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-. III. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
5. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23 грудня 1993 р. № 3792-XII. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>
6. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>
7. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3688-XII. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3688-12/page2>
8. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг : Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3689-XII. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>
9. Про охорону прав на сорти рослин : Закон України від 21 квітня 1993 р. № 3116-XII. URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3116-12/page3>
10. Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем : Закон України від 5 листопада 1997 р. № 621/97-ВР. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/621/97-%D0%B2%D1%80/page2>
11. Про охорону прав на зазначення походження товарів : Закон України від 16 червня 1999 р. № 752-XIV. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/752-14/page2>
12. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 7 червня 1996 р. № 236/96-ВР. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80>

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-портал Державної служби інтелектуальної власності: <http://sips.gov.ua/>.
2. Офіційний веб-сайт Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності Національної академії правових наук України: <http://www.ndiiv.org.ua/>
3. Офіційний веб-портал Всесвітньої організації інтелектуальної власності: <http://www.wipo.int>
4. Офіційний веб-сайт Євразійської патентної організації: <http://www.eapo.org/rus/ea/index.html>
5. Офіційний веб-сайт Європейської патентної організації: <http://www.epo.org/>
6. Офіційний веб-сайт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності»: <http://www.uipv.org/>
7. Офіційний веб-сайт Українського інституту науково-технічної і економічної інформації <http://www.uintei.kiev.ua/main.php>